

TECHNISCHE FICHE VVSG-VERKIEZINGSMEMORANDUM

Fiche	Bevoegdheids- en middelenverschuiving richting lokale besturen
Hoort bij strategisch dossier	<i>SD1: volwaardige lokale autonomie en beleidsruimte</i>
Korte omschrijving	De Vlaamse lokale besturen hebben, in vergelijking met andere Europese landen, een relatief beperkte rol binnen het overheidslandschap. Bijkomende bevoegdheden en middelen willen we zien verschuiven richting lokale besturen. Het uitgangspunt moet zijn dat alles wat een lokale invalshoek heeft, ook lokaal kan worden aangestuurd en/of georganiseerd.

Wat ?

De Vlaamse lokale besturen hebben, in vergelijking met andere Europese landen, een relatief beperkte rol binnen het volledige overheidslandschap. Dat blijkt ook uit gegevens van Eurostat. In 2017 bedroegen de uitgaven van de Belgische lokale besturen 7,1% van het BBP, tegenover een EU-gemiddelde van 10,7%. Ter vergelijking de gegevens van enkele andere landen:

- Denemarken: 34,4%
- Zweden: 25,1%
- Noorwegen: 16,9%
- Nederland: 13,4%
- Frankrijk: 11,2%
- Duitsland: 7,9%
- Luxemburg: 4,9%

De oorzaken van het lage Belgische (en Vlaamse cijfer) zijn duidelijk: de opeenvolgende staatshervormingen hebben vooral bevoegdheden verplaatst van het federale naar het regionale niveau, en niet of nauwelijks naar de lokale besturen. Als relatief recent opgerichte overheden zijn gemeenschappen en gewesten ook niet meteen geneigd om de nieuw verworven bevoegdheden door te schuiven richting de lokale besturen. Daarnaast speelt het feit dat bv. in de zorg, het onderwijs of de sociale zekerheid veel taken vervuld worden door (weliswaar grotendeels met overheidsmiddelen gefinancierde) private social profit-organisaties. Een deel van die taken (bv. basisonderwijs of eerstelijnsgezondheidszorg) zitten in de Scandinavische landen wel bij de lokale besturen.

Het aandeel van de lokale overheidsuitgaven in het BBP is natuurlijk geen doel op zich, maar is wel een belangrijke indicator voor de plaats die de lokale besturen (mogen) innemen in het totale overheidslandschap. Op basis van de cijfers moeten we afleiden dat die rol in ons land te klein is.

Hoe ?

De VVSG pleit ervoor dat die zaken met (vooral) een plaatselijke, lokale impact tot de bevoegdheden van de gemeenten moeten behoren, tenzij er grondige redenen zijn om dat niet te doen. Het is dan aan de gemeenten om te beslissen over de vraag of ze die bevoegdheid

zelf uitoefenen, dan wel of ze dit samen doen met andere partners (andere lokale besturen, intergemeentelijke spelers, privéspelers, enz.).

Op basis van dat principe kunnen bv. op het vlak van welzijn en zorg (bv. eerstelijnsgezondheidszorg, kinderopvang), in het onderwijs, voor bepaalde infrastructuurprojecten (bv. doortochten van gewestwegen door verstedelijkte kernen) en het openbaar vervoer, nog tal van bevoegdheden worden overgeheveld naar het lokale niveau. Uiteraard moet dat gepaard gaan met een middelenoverdracht, ofwel onder de vorm van extra subsidies vanuit het centrale niveau, ofwel door een uitbreiding van de lokale fiscale ruimte ten nadele van de fiscale ruimte van de overheid die voordien over de bevoegdheid ging.

Contactpersoon VVSG	<i>Jan Leroy, directeur Bestuur</i>
---------------------	-------------------------------------